

Na delo

Od razvoja in napredka poljedelstva je v veliki meri odvisen splošen dvig našega gospodarstva

Cena 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 10

Glasilnik Okrožnega odbora OF Celje. Izhaja vsako soboto

Celje, 15. junija 1946

Odkritje spominske plošče v Titovi rojstni hiši

KLO Petrovče pri Celju je organiziral skupno z masovnimi organizacijami odkritje spominske plošče v Titovi rojstni hiši v skromni zagorski vasi Kumrovec. Marmornata plošča ima napis: »Tu se je rodil maršal Josip Broz-Tito.«

V nedeljo 9. junija 1946 je bilo v Kumrovcu odkritje spominske plošče, katere se je udeležilo nad 120 ljudi iz Petrovč in okolice, kakor tudi veliko število ljudi iz Kumrovc, Klanjca, Zagorskih Sel. Svečanosti je prisostvovalo tudi več delegacij iz Zagreba in od drugod.

Ker je bilo isti dan istočasno tudi odkritje spominske plošče, katero je postavilo prebivalstvo Kumrovc, so dali bratje Hrvati prednost Slovencem, da smo mi prvi začeli slovesnosti z odkritjem. Torej je ta slovenska spominska plošča prva, ki je vzidana v rojstno hišo našega heroja in ravno zaradi tega se je vsa slovesnost razvila v močno manifestacijo slovensko-hrvatskega bratstva. Slovesnosti so poleg ostalih prisostvovali vsi bližnji sorodniki maršala Tita, med njimi tudi njegova 75 letna teta Kolar Ivana iz Trebč pri Podsredi.

V imenu zbranih Slovencev je spregovoril tov. kapetan Oblak Sime, ki je poudaril, da bo ta spominska plošča trajen spomenik slovensko-hrvatskega bratstva, skovanega v težki, toda slavni narodno-osvobodilni borbi in da ni in ne

bo več sile, ki bi razbila to bratstvo, kajti vsi jugoslovanski narodi bodo hodili po poti, ki jo kaže naš modri maršal Tito.

V imenu domačinov je spregovoril tov. Jurak Jože, predsednik KLO Zagorska Sela, kateri se je v prisrčnih besedah zahvalil Slovencem za tolikšen obisk, kar je vse prebivalce in udeležence zelo razveselilo in je izjavil, da je slovensko-hrvatsko in sploh bratstvo jugoslovanskih narodov nerazrušljivo, kar je potrjeno s krvjo najboljših sinov in hčera vse Jugoslavije.

Tov. Zupančič Jože, sekretar mladine okraja Klanjec, je spregovoril v imenu te mladine, nakar so pionirji Kumrovc in okoliških vasi zapeli nekaj partizanskih pesmi.

S slovesnosti je bila poslana skupna pozdravna brzojavka maršalu Titu.

Naša mladina v narodnih nošah je zapela nekaj slovenskih partizanskih pesmi, kar je vzbudilo pri bratih Hrvatih val navdušenja.

Vsa slovesnost se je spremenila v veliko slovensko-hrvatsko manifestacijo ljubljenski maršalu Titu, bratstvu jugoslovanskih narodov, prijateljski Sovjetski Zvezi in njenemu genialnemu voditelju generalisimu J. Stalinu.

S himno »Hej Slovani« s spremljavo godbe je bilo odkritje spominske plošče v Titovi rojstni hiši zaključeno.

Vprašanje živinoreje je eno najvažnejših vprašanj našega gospodarstva

Čim hitrejši in uspešnejši obnovi naše živinoreje je naša ljudska oblast posvetila veliko pažnjo. Živinorejci so z veliko voljo vzrejali živino. Namen in volja vseh sta bila prav dobra. Vsi ukrepi o varčevanju, potrošnji z mesom in zaščiti mlade živine pred klanjem so bili dobro premišljeni.

Zal pa nikdar ne moremo računati s prirodnimi neugodami, posebno ne z ne navadnimi, kakršna je letošnja suša in je zaradi te tako slab pridelek sena.

Računi o hitri obnovi živinoreje so se radi zelo slabega pridelka sena nekoliko zamajali. Na sejnih v preteklem mesecu je bilo čuti, da kmetje ne bodo več redili živine. Kdor pa resno premisli vso zadevo, bo govoril drugače. Zabavljanje in godrnjanje nič ne pomaga. Odkrito pogledjmo dejstvom v oči in računajmo z možnostmi, ki so nam dane.

Živine, posebno plemenske, moramo ohraniti čim več. Vsak živinorejec mora dobro premisliti, na kakšen način bi bilo na njegovem posestvu možno pridelati čim več krme: koliko bo posejal krmskih rastlin na strnišča, koliko si bo lahko pomagal z listnikom, če ima možnost, da da živino kam na pašo itd.

Izkoristiti je treba vsako možnost pridobivanja krme, da bomo lahko preživeli le toliko živine, kolikor predvideva, da jo bo mogel vsaj kolikor toliko dostojno prehraniti. Višek živine pa naj rejci prodajo.

Na sejnih kupujejo plemensko živino obnovitvene zadruge, klavno pa Navod.

Se besedo glede cene plemenski živini: večinoma se živinorejci pritožujejo, da je preniška cena za živino. Cena plemenski živini ni določena in prodaja ple-

menske živine je prosta. Toda če ni kupcev, kateri bi imeli dovolj denarja, ponudba pa je radi pomanjkanja krme trenutno precejšnja, kdo naj potem vzdrži visoko ceno? Največ kupujejo plemensko živino le kmetje iz izseljeniških in med vojno upostojenih krajev preko svojih zadrug s posojilom države, ker le ti imajo možnost, da bodo živino lahko krmili, ker tudi s tem kreditom, še daleč ne bodo mogli napolniti hleve kot so jih imeli pred vojno, temveč si bodo lahko nakupili le najnujnejšo živino. Ali moremo od teh revežev zahtevati, da bodo drago plačevali živino? Drugih kupcev pa žal ni, ker je pomanjkanje krme povsod. Preko naravnega zakona trgovine, da se cena ravna po ponudbi in povpraševanju, ne moremo.

Noben zaveden živinorejec pa radi tega ne bo zanemaril svoje reje. Vsak živinorejec greši nad svojim in narodnim gospodarstvom, kadar zaradi nizke cene živine pripušča svoje krave k slabim zakotnim bikom, ker plača za tega nekaj dinarjev nižjo skočnino. Suša ne bo vsako leto in vsako leto ne bo tako slab pridelek sena kot je letos. Cene živini bodo potem zopet višje, ker bo veliko večja možnost prodaje. Toda kdor ne bo vzredil dobro živino, je nikdar ne bo drago prodal, ker bo i klavna i plemenska živina vedno plačana po kvaliteti in čim več živine bo naprodaj, tem boljše bodo kupci zahtevali.

Vsak zavedni živinorejec bo torej pazil posebno na to, da čeprav bo že moral številčno stanje svoje živine zmanjšati, da v kakovosti njegova živina ne bo padla in zlasti da bo vzrejal samo dober naraščaj.

Reorganizacija in delo

Krajevni kmetijskih odborov

Nedavno smo čitali v »Pravici« pomenljive besede bolgarskega političnega voditelja tov. Dimitrova, ki jih je naslovil svojim agronomom in kmetom: »Sedaj je najvažnejši in odločujoči činitelj v našem kmetijstvu na stotisoče zasebnih kmečkih gospodarstev.« Iz te predpostavke izvajajo ta veliki borec proti fašizmu, da bi bil vsak indiferenten odnos do zasebnih gospodarstev delovnih kmetov škodljiv ne le za mase kmetov, temveč tudi s stališča splošno narodnih gospodarskih interesov. Kajti od razvoja in modernizacije poljedelstva je v največji meri odvisna ekanomska moč države in blagostanje naroda. Čeprav igrajo že danes važno vlogo državna gospodarstva in proizvodne kmetijske zadruge, vendar je treba nuditi največjo moralno, agronomsko in finančno pomoč obnovi in napredku naših kmetov in zasebnih kmečkih gospodarstev.

Te besede veljajo v prav posebni meri tudi za stotisoče drobnih neorganiziranih ter obnove in dviga potrebnih jugoslovanskih in slovenskih kmečkih gospodarstev. Treba se je zamisliti v stanje tisočev posestev, uničenih in izropanih od okupatorja, brez posebnih finančnih sredstev.

Zato je prevažna ustanovitev kmetijskih odborov. Vsi naši aktivisti morajo biti prepričani o veliki važnosti obstoja in delovanja te kmečke institucije. Vedeti morajo, da je delo v njih poleg dela v sindikatih najpotrebnejše strokovno delo na našem podeželju. Zavedati se morajo demokratičnosti ustroja teh odborov, brez katere bi se nujno izrodili v staro razcepljeno koristolovsko in politično-strankarsko kmečko društvo v stari Jugoslaviji. Odredba o ustanavljanju teh odborov izrečno naglašata demokratičen karakter in brezpogojno zahteva, da jih izvolijo kmečki prebivalci kraja na svojem zboru za dobo enega leta in da jih istotam lahko razrešijo, če ne bi delali v njihovem interesu. V tem oziru se je v našem okrožju marsikaj grešilo in je to treba popraviti. Začasni okrajni kmetijski odbori, katerim so poverjene volitve, so napačno razumeli okrožnico, da je treba, da so v odboru zastopani vsi sloji kmečkega prebivalstva in je niso sprejeli in izvedli s potrebno širino. Določali so gotovim vsem, da volijo le agrarne interesente, ali le kočarje, srednje in večje posestnike, namesto da bi dali ljudstvu v tem oziru le splošna navodila in gledali v prvi vrsti da se v nje ne vrinejo protiljudski izkoriščevalci, nazadnjaki in nergači. To je treba popraviti in gledati, da pride čimprej v odbore najnaprednejši in najpoštenejši del kmetov. Jasno pa je, da ne bomo v nje zaradi napačnega tolmačenja okrožnice vključevali kakega nenaprednega kočarja ali interesenta, ki si že prvo leto ni obdelal zemlje. Tudi ne bomo delali za hrbotom kmečkega prebivalstva, kakor so n. pr. nekod (Trnovlje) kar brez volitev postavljali odbore. In še kakšne! Ne bomo volili takih, ki ne pridejo niti na prvo sejo!

Najhuje in najbolj upravičeno se je podeželsko ljudstvo balo komasacije in je bilo nadvse veselo novice, da se v do-

sedanjem obsegu ne bo izvedla. S tem je demokratičnost naše uprave in korist našega podeželja le pridobila. Zaradi tega je treba kmetijske odbore, ki smo jih morali doslej v vidu komasacije ustanovljati v večjem obsegu, ponekod zmanjšati. Pri okrajnih kmetijskih odborih ne bo nobene spremembe in poslujejo v istem obsegu dalje. Tudi delegati krajevnih kmetijskih odborov za okraj ostanejo. Saj ni treba, da ima vsak kraj okrajnega delegata, ki bi bil obenem član okrajnega kmetijskega odbora. Odredba pravi, da naj delegati več krajevnih kmetijskih odborov (v našem slučaju komasiranega odbora) skupno izvolijo po enega člana v Okrajni kmetijski odbor. Zato se naj volitve Okrajnih kmetijskih odborov nemoteno nadaljujejo, kjer še niso bile izvršene, izvoljeni odbori pa ostanejo in naj z vso energijo pristopijo k delu ter se najtesneje povežejo z okrožjem.

Pregrupacijo v že izvoljenih krajevnih kmetijskih odborih bomo izvedli po komasaciji. Kjer obstoja odbor, v katerem so zastopniki vseh katastralnih občin in vasi (n. pr. širši odbor v Radečah obstoja iz 23 članov), bo treba te člane enostavno razdeliti na več odborov. Poročevalec za kmetijstvo pri kraj. odboru bo sklical izvoljene člane iz svojega odbora in na tej ustanovni seji bodo določili tajnika in delegata. Kjer kakšna vas, predvsem katastralna občina doslej še ni bila zastopana, bodo na zboru prebivalcev dopolnili volitve.

Važno je, da bodo dosedanji poročevalci za kmetijstvo, ki so obenem predsedniki kmetijskih odborov čimprej začeli z delom v teh odborih. Nikakor ne zadostuje, da se o pospeševanju kmetijstva razgovarjamo le na okrajnih mesečnih posvetovanjih. Pred vsakim takim posvetom se mora vršiti seja vsakega podrejenega kmetijskega odbora, da podvzame in na okraj prinese najaktualnejše predloge in sklepe. Koliko je trenutno zadev, ki bi jih lahko ta mesec obravnavali. Dajmo si računa o resničnosti popisa žita in krompirja in ga prekorigirajmo. Pogledjmo, kje je treba pomoči pri žetvi, košnji, mlačvi. Kako je obdelana zemlja in predlagajmo krajevni odboru slučaje, v katerih naj posreduje po zakonu o obdelavi zemlje in jo da drugemu v zakup. Neobdelano zemljo ali zemljo, s katero nekateri agrarni interesenti špekulirajo, je treba dati drugim. Se je čas, da se popravijo napake pri delitvi. Treba se je porazgovoriti o lovu in lovcih, o lovski škodi, fondu, treba zbirati prijave te škode. Treba je podvzeti mere proti suši, se porazgovoriti o zeleni krmi, skupni paši, sejnih itd. Poleg teh mesečnih sej naj se vsak drug mesec vrše zbori kmečkega prebivalstva s predavanji, sklepi in resolucijami. Te shode naj po določenem redu prireja okrajni kmetijski odbor. Kajti kmetijski odbori bodo v svojih velikih nalogah uspeli le, če bodo o vseh vprašanjih izboljšanja kmetijstva razpravljali na vaških sestankih in sejah in se o vsem s kmeti pogovorili. Neorganiziranost in nezainteresiranost bo pa škodovala predvsem kmetom samim.

Najvažnejši politični dogodki zadnjega tedna

Mednarodne pogodbe o vprašanju reparacij se kršijo

Generalni sekretar vlade FLRJ, tov. Mitar Bakić, je dal sotrudniku Tanjuša obširno izjavo o izvajanju mednarodnih pogodb po vprašanju reparacij. Na konferenci treh velesil v Jalti in Potsdamu je bilo sklenjeno, da dobijo reparacije predvsem tiste države, ki so nosile glavno breme vojne, ki so pretrpele najtežje izgube in ki so največ doprinesle k zmagi nad sovražnikom. Na konferenci v Parizu novembra 1945 je bilo določeno Jugoslaviji, ki je poleg SZ in Poljske doprinesla največje žrtve, 9,6 odstotkov nemških industrijskih naprav ter 6,6 odstotkov nemške imovine, ki se nahaja v inozemstvu. Do danes še Jugoslavija od določenih reparacij ni dobila ničesar. V nasprotju s sklepi omenjenih treh konferenc pa zavezniška uprava v zapadni Nemčiji ovira delo jugoslovanskim strokovnjakom, medtem ko se nemški specialisti neovirano kretajo po podjetjih, ki so namenjena za reparacije. Koncem maja pa je zavezniška uprava v Nemčiji izdala odlok, da so »ustavljene vse reparacije iz ameriške okupacijske cone Nemčije, dokler ne bo izvedena gospodarska enotnost Nemčije«. Na ta način se daje prednost ohranitvi in rekonstrukciji nemškega gospodarstva pod »firmo« gospodarske enotnosti Nemčije, pred obnovo dežel, ki so dale neizmerno žrtve za zmago zaveznikov nad Nemčijo. Zato smatra vlada FLRJ za potrebno, da predloži ta problem sodišču mednarodne ustanove v Bruxellesu. Svojo izjavo je tov. Mitar Bakić končal z besedami: Jugoslovanska vlada še nadalje vztraja in bo vztrajala pri svoji zahtevi, da se spoštujejo mednarodni sporazumi in sprejete obveze. Jugoslavija bo branila svoje zakonske pravice pred mednarodno javnostjo, prepričana, da se istočasno, ko se bori za svoje upravičene zahteve, bori tudi za utrditev varnosti na svetu.

V Beogradu je 10. t. m. pričel proces proti izdajalcu Draži Mihajloviću in nje-

govim sodelavcem. Po čitanju obširne obtožnice, ki navaja vse njegove zločine nad narodi Jugoslavije, se je pričelo z zasliševanjem Draže Mihajlovića. Za razpravo vlada veliko zanimanje; iz vseh republik so prišli delavci, kmetje, uradniki, vojaki, v črno oblečene vdove in matere, da bodo pričali, kako se izvaja ljudska pravica nad izdajalskimi zločinci, ki so zakrivali smrt tisočev in tisočev najboljših ljudi. Procesu prisostvuje tudi veliko število tujih novinarjev.

Italijanski narod pozdravlja zmago republike. Rezultati volitev v Italiji, ki so prinesli zmago republik, so izzvali silno navdušenje med prebivalstvom. Organizirajo se velike manifestacije v znak zmage na volitvah.

Mladinska proga Brčko—Banovići. Na velikih svečanosti 8. junija je sprejela prehodno zastavico na graditvi Mladinske proge zaječarska brigada, ki je strokovno in tehnično najbolj obvladala delo na progi. Usposobila je celo vrsto strokovnjakov: tesarjev, minerjev, strokovnjakov za graditev barak, popraviljanje orodja in druge. Uspehi zaječarske brigade in brigad na Mladinski progi dokazujejo, da gradi naša mladina na Mladinski progi novo pokolenje, ki bo vse svoje navdušenje in znanje vložilo v graditev srečnejše bodočnosti.

Akademija Šentjurske mladine

Dne 8. junija je šentjurska mladina priredila svojo akademijo s kratkim, toda še dokaj pestrim sporedom. Pri akademiji je sodelovala tudi šolska mladina. Prireditelj je bila namenjena v korist mladinskemu tednu. Vrstile so se deklaracije o Primorski in Koroški in petje v kvartetu. Nato je sledil ruski narodni ples »kazačok«, ki je izzval med publiko tako veliko navdušenje, da so morali ples ponoviti. To je bila ena izmed najlepših točk. Nastopajoča mladina je pokazala trdno in močno voljo za delo, in če bo tako nadaljevala svojo pot, bo pritegnila tudi vso drugo šentjursko mladino k pravilnemu in resnemu delu.

VZROKI JALOVOSTI

Živinorejci tožijo, da se krave in telice nočejo pojati. Drugi zopet navajajo, da se krave sicer pojajo, toda ne postanejo breje ali pa spodvržejo.

Mnogo je vzrokov, ki povzročajo to veliko škodo našim gospodarjem. Na plodnost živali vpliva ves njen razvoj. Zato moramo paziti na živino od rojstva dalje. Že telenje se mora izvršiti z največjo čistoto in posebno stelja mora biti kolikor mogoče čista. Vsako novorojeno tele ima odprto rano na popku in se zelo lahko okuži na tem mestu. Če taka mlada žival oboli na vnetju popkovine, tedaj oslabi ves organizem, kar bo imelo slabe posledice na poznejše spolno življenje. Tele se mora hraniti vsaj 8 tednov s ponim mlekom. Le takrat se normalno razvija in raste, ker samo v mleku dobi zadostno količino beljakovin, rudninskih snovi in vitaminov. V mleku se nahaja vitamin E, ki odklanja neplodnost. Tele se mora počasi odbijati in navaditi na suho hrano. Isto tako se ga ne sme preveč hraniti, da se ne bi odebelilo, če ga mislimo uporabiti za pleme. Vsako tele, ki ga nameravamo rediti za pleme, se mora kolikor mogoče mnogo gibati na prostem. Sonce povoljno deluje na zdravje in živčni sestav in s tem na pravilen razvoj spolnosti.

Junice moramo pripuščati ob pravem času: rano zrele v starosti od 16 do 18 mesecev, kasno zrele v starosti 20 do 30 mesecev. Če odlagamo predolgo, lahko izgubijo spolni nagon. Pripuščati se morajo takrat, ko je največja verjetnost, da postanejo breje. Običajno se pripuščata en dan po največji razburjenosti ali v sredini pojanja. Če je stidnica kaj spre-

menjena, se mora izpirati s toplo vodo, kateri se doda malo kuhinjske soli (1 žlica na 1 liter vode).

Dva do tri tedne pred telenjem se mora kravo slabše krmiti, ker se drugače posteljica teže izloči. To se posebno rado zgodi pozimi, če se mnogo krmi z repo in silažo. Po porodu ne smejo biti krave na prepihu; če je hladno, jih moramo pokriti. Isto tako ne smejo krave dobiti hladne vode in hladne krme. Tudi preobilno se jih ne sme krmiti, ker to slabo vpliva na poznejšo plodnost.

Plodnost je dedna sposobnost. Zato moramo gojiti za pleme samo take telice in bikce, ki so od roditeljev, pri katerih je plodnost normalna. Bika ne smemo preveč hraniti, da ne postane preveč len za skok. Seveda tudi ne sme dobivati preveč grobe hrane, ampak dosti beljakovin, ker jih mnogo porabi za proizvodnjo semenske tekočine in semena. Bik naj se mnogo giblje, zato naj opavlja lažka dela.

Često so vzrok jalovosti slabo plodni biki, ki so sicer popolnoma zdravi. Zato je treba poskusiti oploditi tudi po drugem biku, predno krivico za neuspeh pripišemo kravi. Pri kravah so lahko vzroki jalovosti organske napake v noiranjih delh spolovil, posebno v jajčnikih ali v maternici, ki rade nastopijo, če je bil zadnji porod težak in nepravilen. Mogoče je tudi, da boluje krava ali telica na katarju maternice, kar se dogaja, če se posteljica ni pravočasno izčistila. Vse te bolezni lahko točno ugotovi le žvinozdravnik, ki pa tudi ne more pomagati v vsakem primeru, ker so nekatere take bolezni le težko ozdravljive ali pa sploh ne.

Največkrat je vzrok neplodnosti pri kravah in telicah kužni katar spolovil, ki je zelo nalezljiv. Krave nalezejo to bolezen od bika, katerega je okužila bolna krava. Krave se okužijo med seboj, največkrat s steljo. Ta bolezen lahko povzroči ogromno škodo, ker včasih cele vasi ostanejo brez telet in mnogokrat morajo najboljše krave in telice iz hleva. Pogoji, da se očuvamo te bolezni, so zdravi biki, kar bi se najlaže doseglo, če bi bili živinorejci združeni v živinorejskih zadrukah, ki imajo svojega bika. Zadruga bi skrbela, da je bik zdrav in dobrega porekla, da dobro skače in da dobro prenaša svoja svojstva na svoje naslednike. K temu biku bi smeli gnati svoje krave in telice samo člani zadruge, ki imajo zdravo živino. Zadržanjem bi bilo zabranjeno gnati krave h kakemu drugemu biku, čeprav bi bila morebiti skočnina nekaj nižja. S tem bi se preprečilo prenašanje bolezni od drugih bikov na zadržnega in tudi razširjanje te bolezni od bika na krave.

Če se bolezen pojavi, mora vsak živinorejec svoj hlev takoj razkužiti. Stegne, tla, strop in vso opravilo je oprati z apnom ali vsaj z vročim lugom iz pepela. Vsako kravo ali telico, ki se noče obrežiti, moramo kot sumljivo ločiti od osta-

lih živali, da še te ne okuži. Bikorejci naj biku pred vsakim skokom in po skoku razkužijo spolovilo z lizolovo raztopino, pregledajo pa tudi pred pripuščanjem spolovilo krav in telic. (Po ogledu razkužiti roke!) Značilna za to bolezen je sluznata ali sluznatognojna tekočina v notranjosti zunanega dela ženskega spolovila. Ako se zunanji del spolovila razširi, se opazijo počez razpete nitke sluzi. Če je zunanji del spolovila malo zatekel ali občutljiv, od znotraj v nožnici pa sumljivo rdečkast, z rdečimi ali tudi bledikastimi drobnimi izpuščaji (v velikosti prosenega zrna), naj bikorejec tako žival brezpogojno zavrne. Gospodar krave naj takoj pokliče žvinozdravnika, ker je sicer lahko kaznovan, če bolezen ne prijavi.

Pojanje pospešujejo nekatera krmila, n. pr. konoplja. Ako se krava pri ponovnem naskoku ne obreži in če ni bolna na kužnem katarju spolovil, se lahko poskusi sledeče sredstvo. Kadar se krava poja, se izpere nožnica s pomočjo gumijske cevi z 2 litroma bikarbonatne sode (10 g sode na 2 litra mlačne vode). Po preteku pol ure se potem kravo pripusti k biku. Če to ne pomaga, se mora poklicati žvinozdravnik, ki bo tudi predpisal potrebna zdravila.

Poslovanje državnega trgovskega podjetja „Na-Ma“ v Celju

Narodni magacin (Na-Ma) je državno trgovsko podjetje, ki posluje v vseh federalnih edinicah naše države. V Celju so posamezne podružnice — blagovnice razdeljene v območju mesta z namenom, da se naval kupcev porazdeli in s tem olajša hitrejšo in točnejšo postrežbo. Razumljivo je, da mnogo vrst blaga še ni dovolj na zalogi in je zaradi tega še na nakaznice ali družinske pole kupljivo zaradi pravične porazdelitve. Blago v prosti prodaji pa se prodaja vsakemu državljanu po najnižjih cenah. Na-Ma kupuje blago le iz prve roke v velikih množinah in izključuje vsako posredovanje, kar vpliva na ceno. Tendanca je znižanje cen in postreči in ugoditi kupcu s cenanim blagom, ki pa je kvalitetno.

Narodni magacini so osnovani po vseh večjih mestih Jugoslavije. Kako ogromno podjetje je to, se vidi iz tega, da ima samo v Sloveniji več kot 1.000.000 din dnevnega izkupička.

Nameščenci se usposablajo strokovno s tedenskim poukom o prodajni tehniki kakor tudi o politični izgradnji.

Zakaj je Na-Ma koristna ljudstvu? Na-Ma ima po celi Jugoslaviji v vseh večjih krajih svoja trgovska podjetja. Na ta način je nastala velika gospodarska organizacija, ki ima celoten pregled nad vsemi dobrinami, ki se proizvajajo v industriji, obrti in kmetijstvu. Nadalje

BOSANČKI V CELJU

Ko odhajajo v posameznih skupinah in se toplo poslavljajo od nas, čutimo, koliko smo jih vzljubili.

Mnoge družine v mestu in okolici so lansko jesen sprejele te sirote, ki so v osvobodilni vojni izgubili svojce in domove. Večina pa je našla zavetje v Mladinskem domu, kjer so v tovarišici Gigici imeli najboljšo mater in tovarišico.

Drugi dom pa jim je bila šola, kamor so zelo pridno prihajali. S tesnobo sem prišla med nje. Toda takoj so izginili vsi predsodki, ko sem stopila prvič v razred in se je zazrlo vame toliko žarečih oči, polnih pričakovanja. Nekoliko vprašanj in toplih besedi in že smo si postali najboljši prijatelji.

In pričeli smo z delom. Čudovita je bila volja in vztrajnost, s katero so se lotili učenja. Peresniki in svinčniki, so bili zanje prve dragocenosti, peresnica s ključkom pa jim je bila skrinjica, v katero so shranjevali svoje zaklade. Kako so hrepeneli po knjigah, je značilen vzklík malega Doke: »Da mi je imati knjigo, dao bi haljetak.« Kakšno razočaranje je zavladalo med malimi abecedarji, ko smo dobili le 28 knjig za 57

usmerja vso proizvodnjo tako, da dobi ljudstvo res ono, kar potrebuje. Ne pa, da se izdelujejo stvari za katere se kupci v narodnih magacinah ne zanimajo.

Pritožbe strank, da se naj prodajajo konzerve po cenah objavljenih v uradnem listu so neupravičene. Te cene so fiksirane za veliko prodajo in za kupovalce, ki dobivajo to hrano na dodatne karte. Cene za prosto prodajo so isto tako maksimirane, višek pa se izteka v fond za obnovo države.

Na-Ma bo razširila svoj delokrog po vsej Sloveniji in organizirala prodajalnice v krajih, kjer so za ta namen dani pogoji, tako ima vodstvo v načrtu odpreti še nekaj podružnic v našem okrožju.

Kako je bila ustanovitev tega trgovskega podjetja potrebna, se vidi iz tega, da ljudstvo z zaupanjem prihaja v poslovavnice NA-MA, ki niso nikoli prazne. V njih je vrvenje, kupci z zanimanjem vprašujejo in izbirajo blago. Postrežba ni več tista, kot je bila nekdanj, ko se je ljudem sililo blago, ko so prišli v trgovino. Pri Na-Ma je blago razstavljeno, stranke lahko same izbirajo, a uslužbenci prodajalnim jim vljudno zaželjene predmete izročajo.

Z načrtnim gospodarstvom v trgovini, obrti, industriji ter kmetijstvu, se bode življenjski štandard zvišal v splošno zadovoljstvo najširših ljudskih množic.

učencev. Živahnost in vnema, ki so jo kazali med učenjem, je za naše pojme o disciplini neobičajna, toda čutila sem, da bi bila trda beseda zanje krivična, zakaj ti otroci potrebujejo veliko ljubezen, za katero so bili prikrajšani.

Med njimi so tudi pravi junaki, pravi borci: 14 letnemu Mehmedu dela pero večje težave kot mu jih je strojnica, kakor sam trdi. Kurir Dušan, ki je nesel pošto skrito v čevljih, je na četnikovo grožnjo: »Kaži, gde su partizani ili ču te zaklati,« odgovoril smelo: »Kolji!«

Diči jih politična zrelost. Zasledujejo politično življenje, z zanimanjem poslušajo in razpravljajo o aktualnih političnih dogodkih. Njihovo delovanje in nastopanje kot pionirji kaže zrelost in samozavest. Živahnost pri pionirskih sestankih dokazuje njihovo aktivnost. Tito pa jim je vse.

Polletno bivanje v Celju jih je ugledilo, ni jim pa skvarilo njihovega bistva. Ostali so deca »Bosne«.

Zdaj odhajajo, ker jih kliče domovina. Obljubljajo pa, da se še povrnejo k nam, kjer so našli v najtežjih časih odprto srce in odprte roke.

Pisma z mladinske proge

Mladini celjske gimnazije!

Posiljam vam vsi skupaj bratske pozdrave. — Dragi mladinci in mladinke, upam, da se boste tudi vi udeležili v čim večjem številu te naše velike dolžnosti, za katero smo se tako trdno odločili. Tovariši in tovarišice, pripravljajte se že sedaj na to veliko delo ter se čimprej tesno oklenite v pravem tovariškem odnosu in kolektivnosti ter imejte pred seboj vedno tisto sliko, kot bi že bili pri gradnji proge.

Tovariši, pokažimo kaj zmore naša mlada, zavedna mladina. Kakor mi tukaj na naši progji, tako dajte tudi vi tam, kjer se nahajate, pokazati, kaj zmorete. Bodite ponosni, da lahko obnavljate to, kar nam je najdražje — svojo domovino.

Mladinci in mladinke, mi smo se prostovoljno javili na prvo mladinsko progjo in sicer na 2mesečno udarniško delo. Veliko nas je. Vem, da boste veseli, ako vam sporočam, da se nas je že mnogo javilo, da ostanemo tukaj toliko časa, dokler ne bo progja Brčko—Banovići popolnoma zgrajena, kajti zavedamo se, da je to potrebno. Poslušamo glas našega velikega maršala Tita, ki je v svojem govoru na Tretjem Kongresu tako lepo poudaril, da se državi s takšno mladino ni treba bati za svojo usodo. In tudi mi ne bomo prej odnehali, dokler ne bo naša domovina popolnoma zgrajena. Tovariši, niti ena kapljica znoja naj ne pade na tla, ne da bi obrodila sadu novega, srečnejšega življenja.

Tukaj ne gradimo samo mladinsko progjo, ampak tudi samega sebe. Ne morem vam pisati, s kakšnim ponosom in veseljem se bo vsak, ki se sedaj nahaja med nami, vrnil nazaj v svoj domači

kraj. S kakšnim veseljem se bo spominjal na graditev te proge, s kakšnim ponosom se bo spominjal na to naše veliko delo.

Ne morete si misliti, kakšno veliko tovarištvo vlada med nami in kakšna bratska ljubezen se kuje s to graditvijo med ostalimi narodi Jugoslavije.

Na našem sektorju je zaposlenih osem brigad iz raznih krajev naše domovine. V tovariškem odnosu tekmujejo sedaj na vseh poljih, ker hočemo res s pravo voljo graditi in kovati srečnejšo, boljše bodočnost.

Pozdravljam vas z bratskim pozdravom ter vam želim prav mnogo uspeha pri delu. Oglasite se še vi in sporočite nam o svojem delu!

Dragi Jože!

Do sedaj je četa trboveljskega okraja najboljša. Dobili smo prehodno zastavo, ker smo pokazali v tekmovalstvu najlepše uspehe. Če smo presegli na delu ostale čete za 100 do 150 % si lahko misli, da ne spimo. Bidermanova četvorica je četvorica celjske brigade. V tej četvorki so: Biderman, Groznik, Jagodič, Borlak, ki so v 6 urah skopali in zvozili na nasip 14 m³ zemlje. Petorka Tanšek, Stradar, Jovan, jaz in Plaznik Anica pa 16 m³ pa je on vseeno boljši, ker je imel manjše število ljudi. Na Titov rojstni dan je naša četa izkopala 74 m³ zemlje, splanirala in očistila 510 m³ zemlje in so od tega Biderman in še 7 mladincev izmetali 26 m³ zemlje, splanirali 54 m³ in s tem izgotovili temelje za železniški most.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!
S TITOM V OBNOVO!

Fizkulturni dan na Zg. Hudinji

V »Mladinskem tednu« je bil en dan posvečen fizikulturi, zato sta zgornje- in spodnjehudinjska mladina posvetila zadnji dan »Mladinskega tedna« temu, mladini prepotrebne udeleževanju. Že pred dobrimi štirinajstimi dnevi je mladina obeh krajev ustanovila fizikulturni aktiv na pobudo FD Olimpa, kateremu sta se oba aktiva kot matičnemu društvu priključila. Od tega dne pa do nastopa, je prostorni travnik, ki ga je KLO Zgornja Hudinja dobil od agrarne reforme v fizikulturne namene, oživel — mladina si je gradila lastno igrišče!

S pomočjo matičnega društva v materijalu, denarju in sportnem orodju, z delovnim poletom in ljubeznijo do fizikul-

ture je mladina v nad 400 delovnih urah ustvarila igrišča za nogomet, za odbojko, jame za skok v daljino in višino ter 380 metrov dolgo krožno tekališče — skromen požeželski stadion, ki pa bo tamkajšnji mladini ljubši od najpopolnejšega, saj ga je zgradila z lastnimi močmi.

Končno je nastopil težko pričakovani dan. Že dolgo pred pričetkom otvoritve in z njo zvezanimi tekmami, se je zbralo, razen številnih gledalcev, nad 100 mladincev in mladink aktivov iz Zgornje in Spodnje Hudinje. Postavljeni v štiri vrste so pričakovali predstavnike ljudske oblasti in matičnega društva. Točno ob devetih je predal tov. Črepinšek po-

Iz stenčasa „Kajuhove“ mladinske brigade na progji Brčko - Banovići

Prinašamo članek s stenčasa naših mladincev na gradnji »Mladinske proge«, ki opisuje delo pohvaljene četvorke celjske brigade: Biderman, Groznik, Jagodič, Borlak.

Sonce je močno upiralo svoje žarke v zemljo in se zagrizlo v bronastorjava telesa mladincev. Komaj si utegne četvorka omočiti usta z vodo, katero je prinesla skrbna tovarišica. In zopet zapoje orodje, tovariš pri samokolnici pa zopet našteje do 50. Na vrsti je tretji. V vseh gori ena in ista misel. Obvezali smo se, moramo in tudi hočemo. Ne smemo dovoliti, da bi se jutri zaradi njih ne gradil most. Čimprej pridemo do premoča v Banovićih, toliko prej bomo dosegli blagostanje in boljše bodočnost. Tu ni treba glasnih besed, vsi so istih misli, v njih očeh in na licih se odraža eno in isto, zavest, volja in polet.

Odmor. Toliko da utegnejo popiti malo vode in založiti malo kruha, niso več čakali znak dežurnega, temveč so sami pričeli z delom. Zopet se mlade mišice napenjajo in zemlja v loku leti v samokolnico. Pri vseh mladincih je zanimanje: »Tovariš, koliko samokolnic imaš?« In ne čudijo se velikemu številu, ker

poznajo mladince, ki so v tej četvorki. Vprašal bi se, koliko se oni med seboj poznajo. Tu žive v kolektivu in se učijo spoznavati drug drugega. Vsi so bili pohvaljeni za delo na kulturno-prosvetnem polju in ne izide stenčas brez njihovih člankov. Na političnih urah je vsem cilj, da se čimveč nauče in se dorro zavedajo, da človek ni nikoli dosti zgrajen. Zavedajo se, da so mogoče imeli različno preteklost, vedo pa, da imajo eno in isto bodočnost.

Sest urno delo se nagiba h koncu. Po cesti, od koder so oni prišli, prihaja četa, katera jih bo zamenila. Komandir pride do njih. Tovariši, na delu ga pozdravijo. »Dosti ste napravili! Gremo domov?« Tovariši, ki je sklonjen nad samokolnico in šteje istih število zmaje z glavo: »173 jih imam. Ne neham pa prej, dokler jih ne bo 200.« Tovariš s krampom zmaje tudi z glavo. »11 m³ imamo. Ne prenehamo, dokler ne zgotovimo priprav za temelje, še 2 m³ pa smo gotovi.« Komandir se zadovoljen nasmehne in jih potreplja po ramah: »Le tako naprej, tovariši, pa bo naša domovina še nadalje lahko v zgled drugim državam.«

»Želim vam mnogo uspeha, pridite za nami. Zdravo!« In odšel je. Četvorka se

ročilo o stanju naprav in številu mladincev tekmovalcev pravkar prispelim predstavnikom. Po nagovoru odposlanca matičnega društva na zbrano mladino je bilo igrišče predano svojemu namenu.

Zarečih lic so se mladinci in mladinke kosali v raznih fizikulturnih panogah. Teki, skoki, meti, bojne igre, odbojka in nogomet so razgibali še ostale, ki so tega dne prisostvovali poteku prireditve le kot gledalci.

Gotovo lahko prištevamo to prireditev na Zgornji Hudinji med najuspešnejše prireditve »Mladinskega tedna«, kajti inicijativa tamkajšnje mladine je našla uresničenje z lastnim delom ravno v »Mladinskem tednu«, kronano pa je bilo to delo naše mladine z otvoritvijo igrišča in nastopom zadnjega dne »Mladinskega tedna«.

Kako gradimo vodovod

Pomanjkanje pitne vode v Hrastniku je precejšnje. Vodovod, ki je pri izgradnji dovajal okrog 600 litrov vode na minuto, se je še iz ne dovolj jasnih vzrokov osušil tako, da njegova kapaciteta dovaja sedaj komaj do 250 litrov vode na minuto.

Sedaj pa se je začelo vprašanje obravnavati resno. V ta namen se je sklenilo, da se vključi v dotok vode še druge izvirke in se tako poveča dotok vode za 120 litrov na minuto. Prvi so prijeli za delo naši zavedni delavci ter s tem znatno pripomogli k izgradnji. Cevi za ispeljavo vodovoda je nabavil rudnik. Montažno delo bodo izvršili kovači rudnika Hrastnik. Delo je predvideno tako, da se bo vprašanje vode rešilo v najkrajšem času; saj prebivalstvo vodo tako nujno potrebuje.

Vsa dela se vršijo prostovoljno, poleg svojega službenega dela. Upamo, da se bo našlo čim več posnemovalcev, ki bodo pripomogli, da se bo delo čim prej izvršilo.

Otvoritev dečjega zavetišča v Šoštanju

Današnja doba obnove kliče našo ženo na delo. Vendar se mati malih otrok temu klicu odzove le, če je razbremenjena v skrbi za svoje malčke. Mnogokrat jih je morala pustiti brez pravega nadzorstva, v večnem strahu, da se jim pripeti v njeni odsotnosti kakšna nezdoga. Z ustanovitvijo dečjih zavetišč so vse te skrbi odveč.

Naše mesto je predvsem industrijski kraj. Večje število žen-mater je zaposleno v tovarni za usnje in po drugih

obratih, mnoge upravljajo tudi poljska dela, da podprejo svoje skromno gospodinjstvo, a skrb za deco jih je v delu ovirala in vezala na dom.

Šoštanjske antifašistke so radi teh razlogov uvidele, kako nujno potrebno bi bilo dečje zavetišče in niso mirovale, dokler se jim ni posrečilo pripraviti primeren, vsem higijenskim predpisom ustrezajoč prostor in zanesljivo osebje, ki bo skrbovalo deco. Da je bilo mogoče izvesti ta načrt, se moramo zahvaliti pravilni oceni naših sindikatov, ki so prevzeli patronat nad zavetiščem, pa tudi podpornikom izven sindikatov.

V sredo dne 5. junija 1946 se je vršila slavnostna otvoritev zavetišča. Poleg otrok obeh šolskih zavodov, predstavnikov oblasti in zastopnikov sindikatov, se je zbrala večja množica prebivalstva. Tovarniška godba je zaigrala več komadov in dvignila svečano razpoloženje. Otroci so zapeli par ljudskih pesmic, zastopnica AFŽ je v prisrčnih besedah pozdravila navzoče in glavni govornik je tolmačil pomen in namen patronatov.

V četrtek, dne 6. junija v zgodnjih popoldanskih urah je bilo v Mozirju vse tako živahno. Po cesti od Nazarja so prihajale grupe mladincev in mladink z zavitki v rokah. Tudi mladina iz Mozirja je že čakala pripravljena za odhod. Vsi smo nestrpnost čakali na avto, ki bi nas moral zapeljati v Topolščico k našim partizanskim ranjencem in bolnikom. Pridružila se nam je še mladina, ki se je pripeljala iz Gornjega grada, Ljubnega in okolice. Vsi srečni in veseli smo se takoj po prihodu avtomobila odpeljali s pesmijo v Topolščico. Naši pridni kmetjedelavci na njivah ob cesti so postali pri delu in prisluhnili naši pesmi, ko je avto drvel mimo.

Obisk v Topolščici

Pred zdraviliščem smo ustavili in počakali še mladino iz Šoštanja in okolice. Nato smo skupno nastopali v vrsti po lepih negovanih poteh zdravilišča do vile »Mladike«. Darove, ki smo jih prinesli ranjencem, smo že prej oddali v kuhinji. V malem smrekovem gozdičku, kjer je bil postavljen oder smo čakali, da pridejo bolniki-partizani. Prišla je še tudi mladina iz Velenja in vse okolice z rudarsko godbo. V senci smrek je kar mrgolelo mladincev in mladink. Bilo nas je okoli 300 iz vse Zgornje Savinjske in Saleške doline. Med nas so prihajali bolniki, vsi začudeni, čemu je danes prišlo toliko mladine. Saj je še dosedaj ni bilo nikdar v tako velikem številu. Med tem smo pa mi pripravljali program za nastop mladine vsega mozirskega okraja. Mladina iz vseh krajev je imela pripravljene točke, po eno ali dve, za nastop.

Ob polstirih se je začel izvajati program. Tovarišica od okrajnega odbora LMS je v imenu mladine okraja Mozirje pozdravila vse navzoče. Povedala je, da ima sedaj mladina svoj teden in sicer od 1. do 8. junija in da je mladina iz okraja Mozirje posvetila šesti dan v tem tednu partizanskim bolnikom in ranjencem. Izrazila je vso ljubezen, ki jo ima mladina ravno do naših partizanov, ki so v boju za svobodo izgubili to kar je človeku najljubše — svoje zdravje. Ob zvokih rudarske godbe so postali vsi navzoči še bolj razpoloženi. Mladina, ki je nastopala, ji je bilo videti, da nastopa res prisrčno in med svojimi ljudmi. Čustva, ki so nas navdajala se ne dajo popisati. Vsi smo močno občutili, da smo z našimi partizani-bolniki eno in da smo jim dolžni mnogo, mnogo za to kar so oni darovali domovini.

Ves spored je bil prisrčen in domač, saj je nastopala mladina iz vseh slojev in krajev okraja Mozirje. Tudi rudarji iz Velenja so pokazali, da spoštujejo in cenijo naše partizanske bolnike, ko je v imenu njih govoril tov. Kurnik iz rudnika vsem navzočim prisrčne besede. V imenu bolnikov in vse uprave senatorija Topolščica sta se mladini zahvalila tov. major Lotrič in ena tovarišica za tako lep obisk.

(Jurček)

Nekaj o hmelju

Kako priroda vpliva na hmelj. Jarki Savinje in njenih pritokov z nizkimi prehodi v drugo vodno ožilje in raznolikost teh zvez z ozirom na nebesne strani povzročajo raznovrstne zračne tokove in s tem veliko zračnost savinjskega hmeljskega ozemlja; zračnost pa je eden izmed glavnih predpogojev za uspevanje kakovostnega hmelja, kajti hmelj zahteva zmerno mokro podnebje. Tudi glede zemlje ima hmelj svoje zahteve. Najboljša zemlja je zanj črnica ali pa mora vsaj črnica prevladovati nad glino in ilovico. Zato uspeva hmelj dobro na humozno preprelemu produ v bližini Savinje, na grobo prodnatem pasu tik Savinje ga pa ni.

Vажnost kalija za hmelj

Znano je, da so predvsem dušičasta umetna gnojila tista, ki jih hmeljarji najraje privoščijo hmelju. Dušičasta gnojila povzročajo namreč bujno rast, ki jo vsak lahko opazi in zato pač smatra, da so prav ta najbolj učinkovita. In učinkovita so res, toda vprašanje je če so tudi vedno koristna in če je učinek tak, kakor si ga želimo. Izdatno enostransko gnojenje z dušikom namreč povzroča tvorbo redkih in debelih kobil s kaj slabo aromo. Vendar pa ta škodljivi učinek lahko preprečimo, če nudimo hmelju poleg dušičnega tudi dovolj kalijevega gnoja. Sicer pa ista količina dušika v isti obliki v nekaterih letih sploh ne vpliva na kakovost in količino hmelja, medtem ko v drugih škoduje, a to zavisi od količine vlage v zemlji; seveda pa so različne sorte za te okolnosti različno občutljive, kar dokazujejo zlasti tozadevna raziskovanja angleškega strokovnjaka Lyer-ja v zadnji dobi, dočim je Doerell že prej dožgal odločilen vpliv kalija in fosforja na količino in kakovost smole v hmelju.

Če hočemo torej pridelati obilo in dobrega hmelja, ne smemo nikdar gnojiti enostransko samo z dušikom, kar se zlasti v letih dobre konjunktura rado dogaja. Najboljši uspehi tako glede kakovosti kakor tudi obilice pridelka dosežemo vedno le s polnim gnojenjem, to se pravi, da nudimo hmelju poleg dušičnatega v dovolj izdatni meri tudi fosforjevega in kalijevega gnoja.

Kalij vpliva na kakovost in množino pridelka. Glede kakovosti vpliva kalij na finost kobilnih lističev in vretenc ter na obilnost lupulina in na aromo, pa tudi na grenkost in barvo. Če gnojimo samo z dušikom, so kobule velike in grobe, vretence debelo, malo razčlenjeno in robato, kobule imajo le redke lističe in vsebujejo tudi malo lupulina. Če pa gnojimo hmelju dovolj tudi s kalijem, preprečimo enostranski učinek dušika in dobimo fine, ne prevelike kobule s tankimi gosto razčlenjenimi vretenci ter finimi lističi in obilo lupulina; hmelj ima obilo grenčic in kobule res pravo zeleno barvo. Če ne gnojimo dovolj izdatno tu-

di s kalijem, torej res dobrega hmelja sploh ne moremo pridelati.

Hmelj pa ne rabi kalija samo za tvorbo svoje rastlinske substance, temveč kalij pomaga tudi rastlini varčevati v vodi. Rastline, katerim je dovolj gnojeno s kalijem, imajo namreč v povrpečnem prerezu stebela mnogo manjše vodne kanale — ožilje — kakor one, ki so dobile premalo kalija; zato pa prve tudi rabijo dosti manj vode ter mnogo laže prenašajo sušo. Morda bo to zelo važno prav letos.

Kalij ima tudi to posebnost, da napravi rastline bolj odporne proti raznim boleznim in škodljivcem. Znano je namreč, da enostransko gnojenje z dušikom povzroča izredno občutljivost hmelja za peronosporo, to pa zaradi tega, ker povzroči dušik rahlo in gobasto tkivo v rastlini, ki je zelo občutljivo in prav nič zavarovano pred škodljivci. Kalij pa prav obratno povzroča močno in odporno tkivo, v katerega klice bolezni ne prodro tako lahko. Zato pa je izdatno gnojenje hmelja s kalijem nujno potrebno tudi zaradi tega, da ne podleže tako lahko peronospori in drugim škodljivcem.

Kalij pa v izdatni meri tudi poveča pridelek hmelja. Kakor so ponovni tozadevni poizkusi dokazali, dobimo v hmeljišču, ki smo ga izdatno pognojili s kalijem, do 30 odst. večji pridelek kakor pa v hmeljišču, ki ni bilo dovolj gnojeno s kalijem.

Kako naj gnojimo s kalijem?

Nekaj kalija damo hmelju že s hlevskim gnojem ali kompostom. Temelj pravilnega gnojenja je vedno hlevski gnoj, s katerim dodajamo zemlji hranilo in življenje v obliki bakterij ter obenem izboljšujemo tudi fizikalna svojstva tal. Ker pa nam hlevskega gnoja letos primanjkuje, se moramo za dodatno gnojenje poslužiti še umetnih gnojil in to tudi kalijevih, v kolikor so na razpolago.

Izmed različnih kalijevih umetnih gnojil se je prvotno uporabljaj v hmeljarstvu najbolj kajnit, ki pa vsebuje še mnogo kuhinjske soli in s tem klora.

Zato je kajnit kmalu izpodrinila 40% kalijevega sol, ki je sicer že bolj čista, a vendar še vsebuje nekaj klora. Pri mnogih rastlinah, zlasti pri jagodičastem sadju in pri aromatičnih, kakor n. pr. hmelj in tobak, pa ta klor nepovoljno deluje na aromo. Zato se za kalijevo gnojilo takim rastlinam dandanes tudi kalijevega sol ne uporablja več, marveč je kalijev sulfat, ki je odlično kalijevo gnojilo in ne vsebuje prav nič klora ter zato ne vpliva nepovoljno na aromo teh rastlin. Letos kalijevega sulfata pri nas ne bo, zato moramo priporočati kalijevo sol.

Dajmo hmelju poleg dušika in fosforja tudi kalija, da bo ostal zdrav, laže prenesel morebitno sušo in da bomo dobili obilen in glede kakovosti res čim boljši pridelek.

Gospodarska vrednost hmeljevke

Vojna preusmerja gospodarsko izkoriščanje in tudi pri hmelju bomo morali vse možnosti izkoriščanja izrabiti, če hočemo, da nam hmeljarstvo ostane rentabilno.

Vprašanje je, ali se ne bi mogla hmeljevka nekako koristno uporabiti. Pravilo je, da se sme hmeljevka odrezati šele tik pred zimo, ker rano rezanje takoj po obiranju hmelja toliko oslabi rastlino, da drugo leto daje dosti slabši pridelek. Če bi namreč hmeljevko smeli reznicami razrezati in potem ensilirati ali zgodaj porezati, bi jo kazalo na slamo-

kisati. Po hranljivosti prekaša hmeljevka marsikatero krmsko rastlino, saj vsebuje sveža okoli 8.6 kg več škrobnih enot kot pa rdeča detelja v začetku cventenja. Poskusi v Angliji (po dr. Bowman, The hops, London 1940. leta) so dokazali, da hmeljevka odlično pospešuje prebavo in večja mlečnost krav. Toda kot rečeno, te odlične lastnosti hmeljevke ne smemo izkoristiti, če nečemo oškodovati rodovitnosti v prihodnjem letu.

Najvažnejša uporaba hmeljevke je pridobivanje vlakna v tekstilne svrhe. Tak način izkoriščanja je pripraver

tudi zaradi tega, ker mora hmeljevka za te svrhe popolnoma dozoreti in se reže šele takrat, ko listje porumeni. Tako ne škodimo bodočemu pridelku, temveč mu celo koristimo, ker je še vedno mnogo takih hmeljarjev, ki hmeljevko prezgodaj odrežejo, drugo leto pa se čudijo slabemu nastavku.

V sedanjih razmerah je tudi pri nas težko dobiti juto za vreče. Iz vlakna, ki ga dobimo iz hmeljevke, se lahko izdelujejo najbolj pripravne vreče za hmelj. Zato bi bilo priporočljivo, če bi se tovarna v Žalcu pozanimala za način predelave hmeljevke in začela s pridobivanjem vlakna iz nje.

Poskusi za izdelovanje vlaken iz hmeljevke so že precej stari. Že pred prvo svetovno vojno se je pričelo izdelovanje lepenke iz hmeljevke, a to so bili samo prvi skromni poizkusi. Kasneje so se bavile predvsem nemške in češke mehanične tkalnice z izdelovanjem grobih preprog iz vlakna hmeljevke. Nadaljnja raziskavanja so dokazala, da ne nudi hmeljevka samo vlakna visoke kvalitete, temveč tudi celulozo.

S pridobivanjem vlaken iz hmeljevke (hmeljnih trt) so se bavili predvsem Nemci in Čehi. Nemci so ustanovili kar tovarne. Ona v Hallertauu je služila kot vzoren obrat za vse ostale tovarne. Predelava v teh tovarnah je bila že tako izpopolnjena, da so tovarne lahko stavile v promet dragoceno hmeljevo vlakno v beljeni in naravni barvi.

Pridobivanje vlaken v teh tovarnah se vrši približno takole. Hmeljevka se reže šele koncem novembra. Med tem ko druga vlakna pod premočnim vplivom deževja več ali manj trpijo, je ne samo zaželjeno, temveč celo potrebno, da je hmeljevka v pozni jeseni in med zimo čim bolj izpostavljena deževju. Po tem naravnem namakanju je hmeljska trta za nadaljno predelavo primerno pripravljena. Ono, ki se nahaja v bližini tovarn, pripeljejo kmetje pozimi v tovarno z lastnimi vozili, ostalo pa prevažajo po železnici. Da se prostor železniških vagonov popolnoma izkoristi, hmeljevko poprej režejo in potem stiskajo (prešajo) ter z žico vežejo.

Za dovoz naj bi pri nas dobil hmeljar v prvem letu fabrikacije samo dovozno premijo, n. pr. 20 din za 100 kg, ker bi bile naprave tovarne zvezane s precejšnjimi stroški. Za prihodnje leto pa bi se dvignila dovozna premija morda na 40 din za 100 kg. Pri uspešnem razvoju tovarne bi bilo treba misliti v naslednjih letih na nadaljnje zvišanje kupne cene hmeljevke.

V tovarni pridejo hmeljske trte najprej v parne sušilnice. Tu jih na specialnih strojih očistijo lesnih primesi in kemičnim potom odstranijo skorjo. Kuhajo jih eno do dve uri v 1—2% lugu.

Prekuhano vlakno s posebnimi postopki čistijo in perejo. Predno ga spredejo, naredijo vlakno s pomočjo strojev gibčno.

Hmeljevo vlakno ima velike prednosti. V nasprotju z lanenim in konopljenim vlaknom je skoro brez duha, oziroma prijetno diši, v kolikor se o vonju sploh lahko govori. To je velike važnosti pri izdelovanju vreč za pakiranje hmelja, ker se hmelj navzame duha od ovoja, kar seveda poslabša njegovo kakovost.

Hmeljevo vlakno je tudi trikrat tako močno kot bombaževo in prosto vseh pridakov. Je bolj odporno in trpežnejše od konopljenega. Blago iz hmeljevih vlaken se ne mečka in ne dela gub.

Vsi odpadki, kakor: les, kratka vlakna in pa rastlinska sluz, ki nastanejo pri pridobivanju vlaken iz hmeljevke, se tudi lahko vnovčijo. Na ta način bomo lahko tekmovali pri nas z inozemsko lesno volno, čeprav bo njena cena še tako nizka. Tovarna bi se lahko postavila na združni podlagi in ne bi rabila nobene državne pomoči.

Poleg vlakna daje hmeljevka tudi les, ki odlično služi za fabrikacijo papirja in lesne volne. Sluz iz vlaken daje odlično emulzijo za fabrikacijo umetnega usnja, lepenke in papirja. Hmeljeva vlakna so torej važna za tekstilno industrijo, a odpadki za papirno in usnjarsko.

Če se že vnaprej odredi in ustali površina hmeljevih nasadov, kar je pri nas že deloma izvedeno, se tudi lahko računa vsako leto na približno enako količino hmeljevih trt. Pridelek hmeljevke na površino je približno enak pridelku konoplje. Povprečno se namreč računa 70 do 80 stotov hmeljevine na 1 ha, kar predstavlja veliko gospodarsko vrednost, ki se je do sedaj zavržla. Po ceni 40 din za 100 kg vrže 1 ha 2800 do 3200 din postranskih dohodkov.

Če bi se uporabili vsi odpadki hmeljevih vlaken in predelala sploh vsa hmeljevka v Savinjski dolini, bi se s tem tudi krila velika količina surovin za papirno industrijo.

Velika prednost vnovčenja hmeljevke je tudi, da se lahko brez vsake predelave (sušenja) takoj dovozi v tovarno v isti obliki kot je bila na polju. Le pravilno je treba organizirati oddajo hmeljevke, njeno predelavo in uporabo iz nje pridobljenih surovin. Naloga naše industrije je, da izvede to organizacijo. Velja naj načelo, da ne smemo nič uvažati, kar lahko pridelamo doma.

Res je, da smo šele v juniju, toda misliti moramo že sedaj na predelavo hmeljevke, da nas ne bo jesen prehitela in našla nepripravljene.

Ing. Kincl Vladimir.

Obvestila

Vsem krajevnim LO so bili poslani pozivi za vložitev davčnih prijav dohodnine in davka na poslovni promet za leto 1945, da jih na običajen način razglasijo t. j. nalepijo na vidna mesta. Davčni zavezanci naj pozive, ki vsebujejo kratka navodila za izpolnitev davčnih prijav pazljivo proučijo. V vseh nejasnostih naj se obrnejo na krajevne finančne poročevalce oziroma na davčni razdelek pri Okrajnem LO. Velike važnosti je, — predvsem tudi za male obrtnike — prijava in plačilo davka na poslovni promet. Kar zadeva olajšavo davčnih zavezancev starih nad 60 let oziroma davčnih zavezancev z mladoletnimi otroci, naj Krajevni LO predložijo Okrajnemu LO uradno potrjene sezname. Davčni razdelek s sodelovanjem krajev-

nih LO zbira podatke za pravilno ocenitev dohodkov po davčni komisiji in če bodo prijave pravilno izpopolnjene se bode prvotno določena akontacija, ki je mogoča v poedinih primerih bila previsoka, v drugih pa zopet prenizko ocenjena, izravnala.

Dežurna služba zdravnikov za zavarovance Fed. zav. za social. zav. pri filiali Celje za mesec junij 1946

Dne 16. junija 1946: tov. dr. Mušič Dr., Cankarjeva 11 (tel. št. 251).

Dežurna služba se prične ob sobotah, oziroma ob dnevu pred praznikom ob 12. uri in traja do ponedeljka, oziroma do dneva po prazniku do 8. ure zjutraj. Zdravstveno vodstvo.

Ljudsko-prosvetni aktivni bodo omogočili sodelovanje vseh organizacij v kulturnem delu

Zivahno kulturno udejstvovanje našega ljudstva v prvem letu svobode je odraz dediščine društvenega življenja v preteklosti, ki se je po štiriletni nasilni prekinutvi sprostilo in hiti v nov razvoj. Naša lepa slovenska narodna in partizanska pesem se oblikuje v mnogih pevskih zborih, gledališke družine postavljajo na odre ljudske igre, ki si morajo v prenekaterih krajih iskati svoj prostore pod našimi kozolci. Tudi ljudske knjižnice so začele ponovno privabljati svoje ljubitelje, čeprav so še dokaj skromno naložene. Celoten pregled kulturno-prosvetnega življenja v našem okrožju nam kaže prav razveseljiv razmah.

Čas osvobodilne borbe je preoblikoval našega delovnega človeka, ki si sam ustvarja boljše družbene pogoje. Iz te izpremembe pa dobiva tudi kultura in prosveta novo, pravo vsebino, ki naj pomaga našemu ljudstvu k čim hitrejšemu razvoju v lepšo prihodnost.

Toda ugotoviti moramo, da ni vse ljudstvo doživelo te notranje izpremembe, zato tudi danes ne čutijo vsi prave vsebine naše dobe. Zato ni čudno, če posamezni kulturni delavci niso mogli dati raznim kulturnim prireditvam one vsebine, ki bi odgovarjala težnjam našega delovnega ljudstva. Nekatera kulturna društva so baš zaradi tega zaživela staro življenje.

Da pa bi vsa kultura in prosveta služila resnično našemu ljudstvu in se vskladila z njegovimi pridobitvami prav povsod, se je pokazala potreba po načrtnem, organiziranem in vzajemnem sodelovanju vseh kulturnih in prosvetnih ustanov ter njihovih delavcev. Zato se v krajih, okrajih in okrožjih ustanavljajo ljudsko-prosvetni aktivni, ki jih sestavljajo zastopniki naših množičnih organizacij OF, AFZ, LMS, sindikatov, fizkulture in raznih kulturnih ustanov. Ti aktivni imajo odgovorne poročevalce za ljudske odre, pevske zборе, knjižnice, ljudske univerze itd., ki skrbijo v svojem območju za pravilen razvoj kulture in prosvete in za pravo, prepotrebno sodelovanje.

Naš okrožni ljudsko-prosvetni aktivni je dal pobudo za sestanke kulturno-prosvetnih delavcev v posameznih okrajih. V maju so se vršili taki sestanki za okraje Šmarje, Konjice, Trbovlje in Mozirje. Na teh sestankih, ki s strani okrajnih aktivov niso bili vselej dobro pripravljani, smo spoznali veliko voljo do dela in iznajdljivost naših kulturnih delavcev, na drugi strani pa tudi ovire in napake, ki se ponekod s težavo odstranjujejo. Če danes kvaliteta kulturnih prireditev ne odgovarja povsod naši kulturni stopnji, je večkrat temu kriva prevelika razdrobljenost kulturnega u-

dejavstva v enem kraju. Tako smo do nedavna imeli primere, kjer je mladina imela svojo gledališko družino, odrasli svojo, sindikati svojo in še celo fizkulturna društva svojo. Na enak način so se ustanavljali pevski zbori, knjižnice itd. Z ustanovitvijo ljudsko-prosvetnih aktivov se taki škodljivi pojavi hitro odstranjujejo. Kadar da mladina inicijativo za kakšno prireditev, tedaj je dolžnost ostalih kulturnih delavcev, da sodelujejo z njo in ji pomagajo do čim lepšega uspeha. Narobe pa mladina sodeluje in pomaga pri prireditvah AFZ, sindikatov ter drugih ustanov. V kolikor ne gre za mladinski pevski zbor, se pevci združujejo v en sam zbor, ki je sposoben pravega kulturnega udejstvovanja.

Seveda takega sodelovanja in razumevanja še ni povsod, zlasti tam ne, kjer so ljudsko-prosvetni aktivni samo na papirju, ali pa jih sploh ni. Pozitivni rezultati nove organizacije ljudsko-prosvetnega dela pa vsekakor narekujejo povsod tak način sodelovanja, ki usmerja kulturno delo po onih faktorjih, ki danes predstavljajo naše javno življenje. Zato naj postanejo ljudsko-prosvetni aktivni usmerjevalci naše ljudske kulture in prosvete prav v vseh krajih našega okrožja.

Če se res pokaže potreba, da ima na primer kak večji kraj več knjižnic se lahko ustanove, a biti morajo medsebojno povezane, delovati v soglasju, ne kot konkurenčna podjetja. Preveliko drobljenje je škodljivo in ga je treba odpraviti tudi pri ustvarjanju knjižnic, kakor smo ga z organiziranjem krajevnih ljudsko-prosvetnih aktivov odstranili z ostalih področij ljudsko-prosvetnega dela. Zgledno so ta problem rešili n. pr. v Zagorju: dve bivši knjižnici so združili v eno z dvema poslovalnicama in so na ta način dosegli, da lahko ustvarijo iz svojih zalog nekaj potujočih knjižnic v kovčegih za tiste oddaljene in porušene kraje, kjer ni pogojev za ustanovitev samostojne ljudske knjižnice. Od izposojevalnine teh potujočih knjižnic bo Zagorje krilo samo stroške, drugo pa naj služi kot osnova, s katero si bo tak kraj ustvaril lastno stalno knjižnico. Tako je Zagorje dalo vzgled tudi za tvorno povezavo knjižnic v širših okoliših.

V okviru konferenc, ki se vrše v maju in juniju na sedežih okrajev, je vselej posebej tudi govor o problemih ljudskih knjižnic v našem okrožju. Iz dosedanjih rezultatov teh razgovorov sta važni dve ugotovitvi: mnogo zdrave volje in veliko pomanjkanje knjig. Zato je sklenjeno, da se organizira v prvih dneh julija teden knjige. Ljudstvo bo s prostovoljnimi prispevki pomagalo nabavo novih knjig, istočasno pa zbralo še vse one knjige bivših knjižnic, ki so še raztresene pri privatnikih.

V teku poletnih mesecev se bo premostila še druga pomanjkljivost, ki smo jo spoznali v teh razgovorih: naše ljudske knjižnice še niso enotno urejene, vsi knjižničarji še niso imeli prilike seznaniti se s poslovanjem na predpisanih enotnih tiskovinah. Zato bodo organizirani po okrajih kratki knjižničarski tečaji, da bodo potem knjižničarji lahko še pred zimo uredili svoje knjižnice in pričeli z enotnim poslovanjem. S tem bo obenem dosežena smotrna povezava posameznih knjižnic v okrajih in v vsem okrožju. Temu bodo služili tudi nadaljnji članki v našem listu, v katerih se bomo podrobneje bavili s posameznimi problemi in s celotnim stanjem ljudskih knjižnic v celjskem okrožju.

O naših ljudskih knjižnicah

Ljudske knjižnice so eden najvažnejših odsekov v ljudsko-prosvetnem delu. V knjižnici si bo poiskala snov za igrske in recitacijske nastope igralska družina, v njej si bo poiskal opore predavatelj v ljudski univerzi, ali vodja debatnih krožkov. Največ in najbolj na široko pa bo koristila tistim, ki si bodisi iz lastne vedoželjnosti, bodisi spodbujeni od kakšnega predavanja, že le tisto, kar so slišali, utrditi in svoje znanje izpopolniti. To svojo nalogo so knjižnice vršile do neke mere tudi v prejšnjih letih (v dobi okupacije so Nemci in Italijani ta važni instrument ljudske izobrazbe in vzgoje k samozavesti z vsemi silami uničevali), a kakor vse ostalo ljudsko-prosvetno življenje so bile tudi ljudske knjižnice uklepane v ozke strankarske okvire.

Take knjižnice bivših liberalnih in klerikalnih prosvetnih organizacij so le preveč lagale svojim bralcem, nudile so jim samo tako podobo življenja, kakršna je bila njihovi strankarski smeri v prid, ali pa so čisto trgovski ponujali zgolj plehko zabavno, dostikrat popolnoma ničvredno čtivo, ki je izobrazbeno raven zniževalo, namesto da bi jo dvigalo. Samo knjižnice delavskih strokovnih in kulturnih društev so si prizadevale, da bi svojim bralcem res na široko odprle okno v svet in njegove probleme, a prav zato so jih tedanje oblasti vsaj ovirale pri takem izobrazbenem delu, če že ne direktno preganjale.

Danes lahko ljudske knjižnice omogočajo najširšim plastem naroda vsestransko spoznavanje življenja in kulture na-

ših in drugih narodov, splošno in strokovno izobrazbo ter razvedrilo. Da bi ta namen tem laže dosegli, jim nudi naša ljudska oblast vso skrb in podporo. Ministrstvo za prosveto jim je z uredbo in pravilnikom določilo delokrog in način poslovanja. Omogočilo je potom Državne založbe Slovenije zlasti tistim krajem, kjer je okupator knjižnice popolnoma uničil, nakup novih knjig po izredno ugodni ceni; skrbi za izobrazbo knjižničarskih kadrov itd. itd.

V principu naj bi območje vsakega krajevnega ljudskega odbora imelo svojo ljudsko knjižnico, bodisi, da je to samostojna ustanova pod neposrednim okriljem krajevnega ljudskega prosvetnega aktiva ali pa da deluje v okviru kake ljudske množične organizacije n. pr. sindikata. Biti pa mora javna in ne sme omejevati dostopa izobrazbe željnemu

Fizkultura

V. kolo slovenskega nogometnega prvenstva

Peto, zadnje kolo v prvi polovici slovenskega nogometnega prvenstva je prineslo ponovno zmago zagonecni enajstorigi iz Dolnje Lendave. Tokrat je bila njegova žrtev drugo moštvo našega okrožja, FD Olimpa, ki je srečanje izgubil nekoliko nesrečno 1 : 2. V Ljubljani sta se pa srečala mariborski in ljubljanski FD Zeleznikar. Po mlačni igri, v kateri so mariborčani pokazali bolj povezano igro, so tudi zaslužno zmagali 2 : 1. Po prvi polovici slovenskega nogometnega prvenstva vodi Dolnja Lendava, ki doslej ni izgubila niti ene točke.

FD Dolnja Lendava : FD Olimpa 2 : 1 (1 : 0)

Svojo zadnjo igro v prvi polovici slovenskega nogometnega prvenstva je celjski FD Olimpa igral v Dolnji Lendavi. Več kot 500 gledalcev je v Lendavi skoraj bilo priča senzaciji, da bi zadnje moštvo na tabeli iztrgalo prvemu na njegovih tleh dragoceno točko. Prvi polčas je potekel v lepi, odprti igri. Žal je velikanski nalič, ki je igrišče v hipu spremenil v močvirje, preprečil popolnoma normalni potek igre. V 29. minuti se je domačinom posrečilo zabiti vodilni zgoditek. Ves napor gostov, da bi že v tej polovici izenačili, je ostal brez uspeha, in se je tako polčas končal 1 : 0 v korist Dolnje

Lendave. V drugem polčasu je FD Olimpa pričel krepko napadati, toda domačini so ne samo očuvali izid, marveč so čisto vračali napad za napadom. Končno se je desno krilo FD Olimpa Cocej znašel sam pred vrati domačinov in ostro streljal. Žogo je vratar odbil, toda zopet na nogo istemu igralcu. Da bi rešil sigurni zgoditek, je vratar na nedovoljen način preprečil Olimpovega napadalca, da bi streljal. Upravičeno prisojeno enajstmetrovko je Trnovšek s preciznim strelom realiziral in tako dosegel izenačenje. Prav do zadnje minute je bilo moštvo FD Olimpa v lahni premoči, toda tik pred koncem igre je Olimpov vratar na splošno presečenec izpustil iz daljave streljani prosti strel in par sekund za tem je sodnik zaključil igro.

FD Celje : FD J. Gregorčič (Jesenice) 3 : 1

V nedeljo popoldne se je na celjski Glaziji vršila nogometna tekma med domačim FD Celjem in gosti iz Jesenic, ki so vrnili obisk Celjanov na Jesenicah prejšnje nedelje. Zanimanje za tekmo je bilo precejšnje in se je zbralo nad 700 ljudi.

Takoj od začetka so domačini pričeli z napadi in kmalu dosegli po Dobrajcu vodstvo. Dolgo se gostje niso mogli znajti in so domačinom prevladovali na terenu. Še tudi po izenačenju je bilo opaziti lahko premoč domačih, kjer se je zlasti odlikoval notranji trio. Iz te premoči je padel tudi drugi zgoditek za domačine.

Ni bilo pa tako v drugem polčasu, ko so gostje povezali svoje vrste in prisilili domačine na obrambo. Vseeno pa je uspelo domačim po lepem napadu doseči še tretji zgoditek in s tem končni izid. Zadnjih dvajset minut pa so gostje prevladovali na terenu, vendar ta premoč ni vplivala na izid, ki je ostal do konca igre 3 : 1 za FD Celje.

FD Olimpa : FD Murska Sobota 4 : 4

Na povratku iz Dolnje Lendave je moštvo FD Olimpa gostovalo na binkoštni ponedeljek v Murski Soboti proti tamkajšnjemu moštvo FD Murske Sobotice. Doseženi izid 4 : 4 ne odgovarja igri, kajti moštvo FD Olimpa je bilo v veliki premoči v polju, le izmučeni napad ni mogel uresničiti veliko prilik, ki so se mu nudile.

Velik lahkoatletski miting dne 20. junija FD Olimpa s sodelovanjem najboljših jugoslovanskih lahkoatletov.

FD Olimpa priredi v četrtek 20. junija ob 9. uri dopoldne velik lahkoatletski miting za moške in ženske, katerega se bodo poleg vseh slovenskih društev udeležila tudi še hrvaška društva s svojimi najboljšimi lahkoatleti. Pričakovati je tudi prihoda ekipe društva Doma JA »Partizana« z znanim metalcem diska Žerjalom na čelu. Moški bodo tekmovali v teku na 100, 400, 800 in 5000 m, skoku v višino, daljino, v metu diska, krogle, kladiva in v štafeti 4 × 100 m. Ženske pa v teku na 80 m čez zapreke, 100 m, skoku v višino in daljino, v metu krogle in v štafeti 4 × 100 m.

Šah

Šahovska sekcija FD Celje : Šahovska sekcija FD Dolnja Lendava 8 : 1

V nedeljo 9. t. m. je igrala šahovska sekcija FD Celja v Dolnji Lendavi prijateljsko tekmo s šahovsko sekcijo FD Dolnja Lendava. Celjani so zmagali z rezultatom 8 : 1. Pri lendavskih igralcih se je videlo, da je to njihov prvi nastop, je pa nekaj dobrih igralcev, toda manjka jim turnirska rutina. Posamezni izidi so naslednji:

Rudolf : Šahtl 1 : 0, Rupar : Benkovič ½ : ½, Fajs : Škarabot 1 : 0, Šnajder J. : Krajnc ½ : ½, Lorbek : Oblak 1 : 0, Mirnik : Cetinski 1 : 0, Tavčar : Tasoti 1 : 0, Vagner Venek : Savo 1 : 0, Oder P. : Kerčmar 1 : 0.

Prvenstveni turnir šahovske sekcije FD Celja

Pred dnevi je bil zaključen prvenstveni turnir šahovske sekcije FD Celja. Turnir se je nekoliko zavlekel zaradi odsotnosti nekaterih igralcev. Turnirja se je udeležilo 11 igralcev. Prvak je postal Šmigovc Viktor, ki je premagal vse svoje nasprotnike in dosegel 10 točk, drugi ing. Bukanovski 7½, tretje in četrto mesto si delita Rudolf in Rupar s 6 točkami, peti Fajs 5½, šesti Šnajder 5, sedmi Modic K. 4½, osmi Šnajder F. 4, deveti Lorbek 3½, deseto in enajsto mesto si delita Mirnik in ing. Lah z 1½ točke.

Še vedno nemški napisi v Celju

V Celju se opažajo še vedno nemški napisi. Slednje kaže na skrajno nezavednost, če se upošteva, da je poteklo že več kot leto dni od osvoboditve. Ne zaostuje namreč, da so napisi prepleskani tako, da se pod prepleskom še vedno lahko bere prejšnji napis, odnosno, da so napisi preplepljeni in jih lahko prvi dež odkrije.

S tem pozivamo vse hišne lastnike in lastnike posameznih obratov, da čimprej poskrbe za odstranitev teh napisov.

Snaga na celjskih ulicah

Opazuje se, da Celjani premalo pazijo na snago na celjskih ulicah. Tozadevno porazno sliko kaže celjski trg posebnost v popoldanskih urah, ko je podoben smetišču. Priporočati bi bilo, da bi okrajni LO Celje-mesto namestil na trgu posode za odpadke s primernimi napisi, ki bi opozarjali na snago.

Celjski pedagoški tečaj je gostoval

Dne 7. junija je gostoval celjski pedagoški tečaj na Vranskem. Akademija se je vršila ob 20. uri v dvorani tamkajšnje ljudske prosvete. Prireditelj je prav dobro uspela. Akademija je bila podana v smislu mladinskega tedna, čisti dobiček je bil namenjen mladinski organizaciji.

I. državna osnovna šola v Celju priredi v soboto dne 15. junija 1946 ob 8 zvečer v dvorani Ljudske prosvete

AKADEMIJO

s petjem, prizori, rajalnimi nastopi in deklamacijami
Vstopnina: 15, 10 in 5 dinarjev
Predprodaja vstopnic v pisarni I. dekiške osnovne šole

Vsi prijatelji naše mladine vabljeni!

Okrožni mladinski pevski koncert v Celju

V Celju bo 30. junija koncert mladinskih pevskih zborov iz vsega okrožja. Nastopilo bo 2500 do 3000 pevcev.

Zbori se vneto pripravljajo za veliko pevsko manifestacijo. Pred skupnim koncertom v Celju bodo nastopili zbori še v svojih okrajih, kjer bodo poleg skupnih pesmi za celjski koncert izvajali še svoj okrajni program.

Prvi okrajni koncert se je vršil 30. maja v Zalcu za zbor od Petrovč do Letuša in je nastopilo 600 otrok. Za ostale zborove celjskega okraja bo nastop 29. junija v Laškem. 16. junija bodo peli zbori šmarnskega okraja in sicer v Rog. Slatini. 26. junija pa bodo pevski nastopi v Trbovljah, 16. junija v Šoštanj in 23. junija v Konjicah za zbor iz teh okrajev.

Po teh koncertih pa se pripeljejo številni mladi pevci v Celje, da zapoje naše lepe narodne in partizanske pesmi.

Državna gimnazija v Celju priredi v četrtek, 20. junija, ob poldevetih zvečer **KONCERT mladinskega pevškega zbora** v Domu ljudske prosvete. Dirigira prof. Kunej Egon. Sodelujejo člani Glasbene šole. Vsi najpriskrbeje vabljeni. Vstopnice v predprodaji Knjižarne OF — Občinstvo prosimo točnosti, ker med izvajanjem vstop ne bo dovoljen!

IZGUBLJENA

20. maja med 9. in 10. uro v trgovini Na-Ma (Kramar Mislej) zlata zapesna ura. Prosim poštenega najditelja naj uro, ki je drag spomin, odda proti nagradi v upravi lista »Na delo«.

UREDBA

o ustanovitvi kmetijskih odborov

1. člen. Pri vsakem krajevem (mestnem), okrajnem in okrožnem ljudskem odboru se ustanovi kmetijski odbor, ki ga sestavljajo predsednik, tajnik in člani.

2. člen. Predsednik kmetijskega odbora je tisti član ljudskega odbora, ki opravlja posle poročevalca za pospeševanje gospodarstva oz. kmetijstva.

Tajnik okrajnega in okrožnega kmetijskega odbora mora biti kmetijski strokovnjak z nižjo, srednjo ali visoko šolo; določi ga okrajni oz. okrožni izvršni odbor.

3. člen. Število članov krajev. (mestnega) kmetijskega odbora določi krajevni (mestni) ljudski odbor po krajevnih razmerah in obsegu dela v sporazumu z okrajnim izvršnim odborom. Izvolijo jih prebivalci kraja (mesta) ljudski odbor. Odbor se voli za dobo enega leta.

4. člen. Število članov okrajnega kmetijskega odbora določi okrajni izvršni odbor. Izvolijo jih iz svoje srede delegati krajevnih kmetijskih odborov v okraju, in sicer tako, da delgati več krajevnih KO skupno izvolijo po enega člana. Podrobnejše predpise o tem izda okrajni izvršni odbor.

5. člen. Člani okrožnega KO so delegati okrajnih KO v okrožju.

6. člen. Krajevni (mestni) ljudski odbor, okrajni in okrožni izvršni odbor imenuje za člane krajevnega (mestnega), okrajnega oz. okrožnega kmetijskega odbora tudi zastopnike kmetijskih zadrug in množičnih organizacij (sindikatoj), AFŽ, ZMS in OF v kraju (mestu), okraju oz. okrožju.

7. člen. Okrajni oz. okrožni kmetijski odbor po potrebi iz svoje srede izvoli ožji odbor.

8. člen. KO je organ ustreznega ljudskega odbora za pospeševanje kmetij-

stva v kraju (mestu), okraju oz. okrožju ter izvaja vse za to potrebne ukrepe, ki po predpisih spadajo v pristojnost ljudskega odbora. KO zlasti skrbi za čim boljše in popolnejšo obdelavo zemljišč in v zvezi s tem za mobilizacijo ljudske in živalske delovne sile, izkoriščanje kmetijskih strojev, semen in podobno.

9. člen. Članom KO se poverijo posamezni posli kot n. pr. skrb za vprego, ljudsko delovno silo, setev, semena in podobno. Za uspeh ali neuspeh teh poslov so člani osebno odgovorni.

10. člen. Krajevni (mestni) KO je za svoje delo odgovoren zboru volivcev, okrajni in okrožni KO pa izvršilnemu odboru ustreznega ljudskega odbora. Poleg tega je krajevni KO odgovoren okrajnemu KO, okrajni KO okrožnemu KO, okrožni KO pa ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo Ljudske republike Slovenije.

11. člen. Krajevni (mestni) KO se lahko razpusti na zahtevo volilcev, vendar le s pristankom okrajnega izvršnega odbora. Okrajni KO lahko razpusti okrožni izvršni odbor, okrožni KO pa minister za kmetijstvo in gozdarstvo LRS.

12. člen. Potrebna navodila za poslovanje KO izda ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo LRS.

Naše kmetijske odbore čaka ogromno dela: spomladanska setev, obnova sadovnjakov, povzdig živinoreje, perutničarstva in pospeševanje kmetijstva na splošno. Če bodo KO takoj šli na delo, se tega dela načrtno in premišljeno lotili, če se bodo pri svojem delu povsod opirali na množične organizacije, če se bodo s kmeti o vsem pogovorili na vaških sestankih, potem bodo uspeli da bomo v tem letu obnovili kmetijstvo in ga dvignili na predvojno višino.

Opozorilo delodajalcem

V kolikor iz utemeljenih razlogov, delodajalec ni mogel izvršiti izplačila med pravočasno, je kljub temu dolžan, predložiti listo v gornjem roku tukajšnji filiali, vendar mora ob zaključku liste delodajalec to izrecno pripomniti in s podpisom potrditi. Samo ob sebi je umevno, da mora vsaka izplačilna lista vsebovati vse one podatke, ki jih rubrike, odnosno posebna navodila, izdana v to svrhu delodajalcem, zahtevajo. Liste morejo biti predložene na obrazcih, ki jih je v ta namen izdal Federalni zavod za soc. zavarovanje. Vse druge liste, ki bi jih delodajalci samovoljno predlagali in ki bi oziroma ne bi vsebovale vseh potrebnih podatkov, tukajšnja filiala ne more prijeti ne ujemale s predpisanimi listinami, znati za javni prijavnno-odjavni in izvršilni dokument, brez ozira na to, ali ima delodajalec privatno-pravni ali javno-pravni značaj.

3. Če večkrat je filiala na razne načine obvestila delodajalce, da je bila s svoječasno odredbo zveznega Ministrstva za socialno politiko uvedena enotna prispevna tarifa za obvezno soc. zavarovanje ter enotno predpisovanje prispevkov. Na podlagi te odredbe predpisuje filiala delodajalcem za uslužbenca, ki je bil skozi ves mesec zavarovan, prispevka za 26 delovnih dni, oziroma za 30 koledarskih dni, ne glede na to, ali ima dotični mesec 28, 29, 30 ali 31 dni po koledarju. V slučaju krajšega zavarovanja zaradi odjave ali prijave v teku meseca, za katerega se vrši predpis prispevkov, se prispevki predpišejo točno po koledarju.

4. V slučaju izstopa iz dela, kjer je delovno razmerje trajalo do zadnjega, je treba pravočasno predložiti odjavo z zadnjim dnem v mesecu, ne pa s prvim mesecu, da se ne bi prispevki za ta prvi v mesecu predpisali (dan odjave se nam-

reč še smatra za dan zavarovanja). Navadno se namreč prvega vrši le izplačilo medtem, ko delovno razmerje ta dan ne obstoja več.

5. Ponovno opozarjamo delodajalce, da pravočasno prijavljajo in odjavljajo svoje uslužbence (rok za individualne prijave, spremembe in odjave je 8 dni, za del. izplač. liste pa 3 dni po izvršenem izplačilu, odnosno po roku, določenem po filiali), da se na ta način izognejo posledicam, ki jih predvideva § 11. cit. zakona zaradi prepoznih prijav, odjav in sprememb, odnosno denarnim kaznim po §§ 194, 197 cit. zakona. Te kazni izrekajo v smislu § 200 cit. zakona ljudske oblasti. Tukajšnja filiala opozarja, da bo v bodoče morala prispevke za uslužbenca, ki bo prepozno odjavljen, računati v smislu § 11 cit. zakona do dne, ko bo prepozna odjava k uradu dejansko dospela ter bo tudi za obolele delavce zaradi prepoznih ali napačnih prijav, odjav ali sprememb, izdajala delodajalcem reg. plačilne naloge po § 11 cit. zakona za povračilo stroškov zdravljenja in postopka.

6. Končno opozarjamo delodajalce, da dolžne prispevke v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga nujno in brez odloga plačajo, ker bo sicer filiala prisiljena proti njim kazensko potsopati zaradi neupravičeno pridržanega delavskega denarja.

Filiala Federalnega zavoda za soc. zavarovanje v Celju.

Živinski sejmi v tekočem mesecu:

- 15. junij na Planini
- 17. junij v Dolu pri Hrastniku
- 21. junij v Šmarju pri Jelšah
- 25. junij v Konjicah
- 28. junij v Zagorju

Našim dopisnikom

Več dopisnikov nam je poslalo dopise v katerih so grajali napake in nepravilno delo raznih posameznikov ali posameznih ustanov. Ker uredništvo našega lista ne more preiskati verodostojnost in upravičenost takih dopisov, se je večkrat pripetilo, da so bili objavljeni dopisi, ki niso popolnoma odgovarjali resničnosti. Zaradi tega je naš list vedno že v naslednji številki priobčil odgovore, ki smo jih med tem časom prejeli, da bi čitatelji mogli sami soditi kdo ima prav. Vendar naš list ni mogel priobčiti vse odgovore, tako na primer na dopis mladincev »Cirkus« v katerem se ne popolnoma upravičeno graja ravnatelj in profesorski zbor nižje gimnazije v Celju.

Takih dopisov je vedno več. To dejstvo bi bilo zelo razveseljivo, če bi se moglo uredništvo in potem čitatelji na njih zanesti. Zato mora vsak, ki misli napisati tak članek bolj vsestransko preiskati celo zadevo. S tem se prepriči, da bi bil tak dopis plod trenutne jeze in enostranskega gledanja na stvar.

Pripomnili bi tudi, da ni vedno vsebina teh člankov preveč posrečeno izbrana. Vedno slišimo toliko o birokraciji, ki jo je še toliko pri nas, vendar sta do sedaj prispela na naslov uredništva našega lista le dva dopisa o tej preči napaki, in še ta dva popolnoma neupravičena. Potom našega lista se ne bodo napadale osebe, vsaj v kolikor niso primer splošne napake in nepravilnega dela.

V prvi številki našega lista je bila na prvo mesto postavljena parola: »Na delo proti birokraciji in špekulantom«. Tudi dopisi, konstruktivne kritike in opozarjanje na napake posameznikov so del te naloge, ki se postavlja pred vsakogar izmed nas.

Podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda v Celju
VABILO na

redno letno skupščino

ki bo v petek 21. junija 1946 ob pol 8 zv. v dvorani Obrtnega doma v Celju
Dnevni red je običajen s posebno točko: Sprememba pravil v smislu osnutka.

Občni zbor je sklepčen, če je navzočih nad polovica vpisanih članov, v nasprotnem primeru bo pol ure pozneje druga skupščina, katera bo veljavno sklepala ob vsaki udeležbi.

Vabljeni vsi bivši člani ter simpatizerji!

Smrt fašizmu — svobodo marodu!
Odbor.

TANŠEK FRANC
2-2 KROJAŠTVO
CELJE - KOCENOVA 2

Ignac Pavšer
pečar 2-2
Celje - Zidanškova 9

Restavracija 2-2
»Pri mostu«
J. Žerdoner - Celje

FOTO-PARFUMERIJA
Božič Drago
VATA - KEMIKALIJE - GUMI - GALANTERIJA
2-2 Celje, Prešernova 11